

Навчання синтаксису української мови у 8-9 класах на основі інноваційних підходів

Н.В. Бондаренко, канд. пед. наук

Проблема опанування учнями державної мови розглядається у контексті перспектив Нової української школи з урахуванням національних, світових тенденцій і результатів завершеного дослідження. Обґрунтовано теоретичні засади навчання синтаксису й пунктуації української мови в координатах нової освітньої парадигми, стисло описано розроблену інноваційну методику, яку реалізовано в підручнику «Українська мова» для 8 класу ЗНЗ / В. Новосьолова, Н. Бондаренко. – «Педагогічна думка», 2016. Розкрито зміст і структуру підручника, схарактеризовано систему завдань і вправ.

Ключові слова: українська мова, інноваційна методика навчання, підручник, зміст і структура, система завдань і вправ.

Розширення й оновлення функцій державної мови, проникнення її у всі сфери життя суспільства, всезагальна зацікавленість і потреба у вільному володінні нею створюють підґрунтя для розбудови національної системи освіти. Проблема опанування учнями української мови розглядається в контексті перспектив Нової української школи з урахуванням національних і світових тенденцій. Розробляючи її теоретичні засади, науковці визначають оптимальні підходи до оновлення й реалізації змісту мовної освіти, які враховують потреби сьогодення і майбутнього. У результаті дослідження проблем навчання синтаксису української мови учнів 8-9 класів визначено поняття синтаксичної та пунктуаційної компетентностей; схарактеризовано інноваційні підходи до їх формування; висвітлено лінгводидактичні принципи, форми, методи й засоби, що забезпечують набуття відповідних компетентностей. Обґрунтовано теоретичні засади навчання учнів 8-9 класів синтаксису й пунктуації української мови в координатах нової освітньої парадигми. Розроблено й описано інноваційну методику навчання синтаксису й пунктуації української мови учнів 8-9 класів на засадах особистісно орієнтованого, компетентнісного, діяльнісного підходів. Результати наукових досліджень реалізовано в підручнику «Українська мова» для 8 класу ЗНЗ / В. І. Новосьолова, Н. В. Бондаренко. – «Педагогічна думка», 2016, якому надано гриф МОН України. За змістом і структурою підручник вирізняється з-поміж інших. Питання синтаксису простого речення засвоюються учнями в контексті різноаспектної пізнавальної, мовленнєвої діяльності. Значну увагу приділено роботі з текстом як джерелом цікавої інформації та природним середовищем функціонування синтаксичних одиниць. Система вправ і завдань різного характеру – від аналітичних і конструктивних до пошуково-дослідницьких і творчих – включає різноманітні логічні пізнавально-розвивальні й ціннісно орієнтовані мовленнєві завдання на основі аналізу взірцевих текстів; аналіз речень із розкриттям їх семантики; зіставлення речень, варіантів того самого речення, з'ясування їх структурних і семантичних відмінностей; дослідницьке реконструювання речень (тексту); перебудова речень певного типу в інші;

переконструювання речень і невеликих текстів; трансформація; моделювання; ситуативні вправи; проекти, завдання творчого й пошуково-дослідницького характеру; створення учнями власних висловлювань тощо. Попередні результати апробації підручника засвідчують його ефективність.